

helyezkedési lehetősége minimális. Így az eredmény, hogy a középosztály látszólag még kormányoz, de döntő súlya nincs, mert új ideákat már nem termel. Nemcsak az ifjúsági tömegek, hanem már a század elején működő szellemi vezetők, akik még a régi középosztályban születtek, nem érzik magukat a középosztály tagjának. (Szekfű Gy.: Az ifjúság társadalmi szemlélete Magy. Szemle 1930. VIII. köt.) A mai ifjúsági szervezetek mutatják a jövő útját. Tudatosan kapcsolódnak a középosztály alatt levő társadalmi osztályokhoz. Középponti problémájuk az alsó néposztályok, főképp a legjellegzetesebben magyar társadalmi réteg, a parasztság ki-nevelése, megszervezése és az összes nemzeti osztályokkal egyetlen magyar társadalom kialakítása. Mai kultúrpolitikánknak az Alföldre irányuló törekvései, egyetlen eszköz a leromlott középosztálynak ősnemzeti erővel való felfrissítésére. Ezzel a nemcsak frazeológiában, hanem átélte, cselekvő demokráciában megnyilvánuló nemzetiséggel párhuzamosan épül szemünk előtt egy, a népdal megismeréséből kisarjadó nagyszerű magyar zene-kultúra. Amíg ez a világhírű «Psalmus Hungaricus»-t tűzheti ki zászlójául, a régi középosztály egy része még a mult álnépiességének útvesztőjében tévelyeg és tovább rágódik a cigány stílusból kisarjadó, a mult századból elég részletesen jellemzett nótatermések egyenes leszármazottjain, örömu- ket lelik a teljes ismeretlenség homá- lyából itt is, ott is felbukkanó — különben jószándékú nótaszerzők (tisz- telet a kivételnek) legtöbbször haj- meresztő dilettantizmusában és ma- gyartalanságában.\* Mindazok, akik

lenézik a magyar népdalt, ezzel csak azt bizonyítják, hogy sem érzékük, sem tudásuk nincs ahhoz, hogy ennek a népdalnak, mint az igazi nemzetiség kútforrásának kimeríthetetlen har- monikai, ritmikai és melodikai gaz- dagságából tanuljanak, igazi magyar érzést és ihletet merítsenek. Mindig többen vannak már, akik nagyobb zenei igényekkel rendelkezvén, nem elégszenek meg a városi dilettánsok daltermékeivel, hanem a magyar nép- dal lényegből folyó művészi feldolgozá- sában találják igazi gyönyörűségeket.

A vitás kérdés végleges lezárásául álljanak itt azok a sorok, amelyekkel Bartók Béla és Kodály Zoltán 1906- ban útnak indították az újabb folklore kutatásokból válogatott és az ő fel- dolgozásukban kiadott «20 magyar népdal»-t.

«A magyar társadalom túlnyomó része ma még nem elég magyar, már nem elég naiv és még nem elég művelt arra, hogy az igazi népdalok közelebb férközzenek a szívéhez. De megjön az ideje annak is, mikor majd lesz magyar házimuzsika és a magyar család házi zenélése nem elégszik meg legalacsonyabbrendű külföldi kuplék- kal, belföldi népdalgyári portékával. Mikor majd lesz magyar énekes. Mikor nemcsak a ritkaságok néhány kedvelője tudja majd, hogy van más- féle magyar dal is a világon, mint a «Ritka búza» és az «Ityóka-pityóka»  
*Prahács Margit.*

### Magyar folyóiratszemle.

*Thienemann Tivadar* a *Minervá*-ban befejezi a német és magyar irodalom párhuzamos jelenségeinek összehason- lításából keletkezett *Irodalomtörténeti alapfogalmakról* szóló munkáját. Meg- állapítja, hogy irodalomtudományunk eddig is, különösen a német-magyar

a pontos felsorolása: Melyek azok, kik szerezték, kik harmonizálták, hol és kik éneklék?

\* Ebbeli véleményünket különben szíve- sen megváltoztatjuk, ha tényleg vannak — csak mi nem tudunk róla — olyan mai magyar nóták, amelyekhez csak «imádatos» kézzel lehet hozzányulni. Éppen ezért rend- kívül érdekelne minket ezeknek a nótáknak

határterületeken összehasonlító módszert alkalmazott, de az összehasonlítás által elsősorban a kölcsönzés, az átvétel, a hatás kérdését kívánta vizsgálni és nem annyira a spontán fejlődésnek mindenkor azonos természetét. Hogy az irodalom fejlődése a szóbeliséggel kezdődik és a kódexíráson át a könyvirodalom formáihoz vezet: ez és mindaz, ami ebből az alaptényből következik, nem magyarázható esetlegességekből, hanem eleve adva van minden irodalom szellemi fejlődésében. Thienemann módszere is nyilvánvalóvá teszi az összehasonlítás szükségszerű végeredményét: a magyar irodalom fejlődése nem lehet más, mint a többi irodalomé, nem lehet más, mint az európai irodalom fejlődése. Az irodalomtörténet alapfogalmainak vizsgálata ebben az értelemben az európai irodalomnak, göthei szóval: a világ-irodalomnak megismeréséhez vezet. A magyar irodalomtörténet akkor fog megfelelni legjobban jövőre nagy feladatainak, ha a régi hatásvizsgáló összehasonlító alapokon továbbépítve, egységbe tudja foglalni a német és francia irodalomtudomány nagy tanulságait és az egyetemes érvényű európaiságot meglátja abban is, ami irodalmunkban kitörülhetetlenül magyar.

A *Budapesti Szemle* Kisfaludy Károly halálának százéves fordulóján két Kisfaludy-tanulmányt közöl. *Berzeviczy Albert* megállapítja, hogy ami Kisfaludy pályáján a történelmi szemléltetve nézve legmegragadóbb és legkevésbé félreismerhető jele a lángész győzelmes

és hódító erejének, az annak rövidsége az emelkedés szédületes gyorsasága. A lefolyt száz esztendő a fejlődés óriási méreteit mutatja a nemzeti élet minden terén és az utolsó évtized rettentő bukása miatt sem szabad kételkednünk benne, hogy Kisfaludy nemzete feltámad a sorstól igazságtalanul reá mért szörnyű csapás súlya alól. *Négyesy László* szerint Kisfaludy a mi korunkhoz is pályájának szellemével szól leginkább. Világszerte sok a rokonvonás korunk közérzése és a romantikáé közt. Korunk is elfordul a XIX. század materializmusától, mint a romantika elfordult a XVIII. század racionalizmusától. A relativizmus bizonytalansága helyett abszolút mértékben hitre van szükségünk. Hitre van ismét szükség közéletben és irodalomban, ma is előttünk áll a szükség, hogy irodalmunk nemzeti karakterét is kifejtsük és az egyetemes emberi szellem irodalmi munkájában mint önálló típus vegyünk részt. Az egyetemeség hatását pedig úgy használjuk föl, hogy az irodalom horgonyát annál hosszabb láncon bocsássuk le a nemzeti lélek mélységeibe. Kisfaludy pályájának egyik szimbóluma a tört oszlopos emlékmű, a másik a Kisfaludy Társaság, ez az élő és már majdnem évszázados szervezet, amely szellemének és hatásának állandóságát jelképezi. De Kisfaludy hatását egész irodalmunk őrzi. A friss alkotó kedv, a nemzeti lelkesedés a mi korunkig melegítve sugárzik.

K. B. O.

---

A NAPKELET minden közleményéért írója felel. A folyóirat szerkesztője: TORMAY CECILE; s. szerkesztője: HARTMANN JÁNOS. A kiadásért felelős: HEGEDŰS ISTVÁN.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. — Nyomdaigazgató: KOHL FERENC.